

[Alsing Andersen.]

søværnskommandoens beretning, at denne ordre ikke blev sendt pr. radio til flådens styrker i søen — naturligvis ikke, for i så fald ville tyskerne kunne være blevet underrettet. Ordrens rækkevidde blev der- ved begrænset på afgørende måde. Dertil kommer — hvad der også fremgår af søværnskommandoens beretning — at jeg på et tidligere tidspunkt udtrykkelig havde været indforstået med som en selvfølgelig ting, at de af søværnets enheder, der måtte befinde sig ved eventuelle landgangssteder, skulle handle i overensstemmelse med de almindelige forholdsordrer, d. v. s. at de skulle tage kampen op med de midler, de havde til rådighed.

At jeg senere, før jeg kørte til mødet hos kongen, gav besked om, at der ikke måtte udstedes *yderligere* ordrer, før der ved mødet hos kongen var truffet beslutning om, hvilken holdning vi skulle indtage til den foreliggende situation, er for mig den dag i dag en selvfølge. Jeg så således på det, at det var min selvfølgelig pligt ikke egenrådigt at træffe beslutninger, der kunne foregribe de forestående forhandlinger på højeste plan. Jeg tænkte særlig på, at jeg ikke ved mine ordrer burde umuliggøre forhandlingen hos kongen ved at lade kampen bryde løs i havnen i umiddelbar nærhed af Amalienborg. De to ærede konservative medlemmer vil måske ikke kunne anerkende disse be- væggrunde. Det er der ikke noget at gøre ved. Jeg handlede i alt fald, som min sam- vittighed og min ansvarsfølelse bød mig.

Jeg vender mig så til et andet forhold, som meget forståeligt har fremkaldt nogen diskussion, men jeg troede ganske vist, at den forlængst var afsluttet efter de oplys- ninger, som er blevet givet. Det er altså ikke tilfældet for de to ærede konservative med- lemmers vedkommende. De mener ifølge deres betænkning, at det må bebrejdes mig, at jeg ikke tog skridt til

„at placere de bemandede skibe såle- des, at Øresund og Østersøen ikke var aldeles blottet“.

Østersøen — det står der — så at Østersøen ikke var aldeles blottet! Hvad mener de ærede medlemmer egentlig med det? Den bebrejdelse har jeg sandelig aldrig hørt noget om før i dag. Mon de nogensinde har gen- nemtænkt, hvad et sådant krav ville med-

føre for den danske flåde? Det kan jeg ikke tro. Nej, de ærede medlemmer vil være bedst tjent med at holde sig i Øresund. Under alle omstændigheder gør jeg meget gerne nogle bemærkninger om hele dette problem.

Jeg forstår så udmærket, at danske med- borgere har stillet det spørgsmål: Hvorfor var den danske flåde — eller i alt fald en væsentlig del af den — dog ikke samlet om København for at være med til at forsvare landets hovedstad? Dette spørgsmål byg- ger imidlertid på en fejlagtig opfattelse af de opgaver, der i den pågældende situation påhvilede Danmark som neutralt land. Vor opgave var netop at bevogte vort territo- rium i størst mulig udstrækning, og derfor måtte flådens skibe placeres på de steder, hvor der var mest grund til at frygte neutralitetskrænkelser enten ved fremmede krigsskibes passage eller ved sammenstød mellem dem. Jeg vil i denne sammenhæng erindre om, at de danske gennemsejlings- farvande ifølge international ret kunne pas- seres af fremmede krigsskibe også i krigstid, ja, det var endog tilladt fremmede krigs- skibe at anløbe danske havne, forsåvidt disse havne ikke var krigshavne eller var spærret med miner eller andre forsvars- midler.

Indtil den 9. april var der ingen ansvarlige, der tænkte sig, at København skulle være særlig udsat for neutralitetskrænkelser. Det ville derfor ikke have været rimeligt at holde flåden samlet om København; i så fald ville vi have forsømt de egentlige neu- tralitetsopgaver, hvilket afgjort ville have medført protester fra og muligvis forviklin- ger med de krigsførende parter.

I krigens første tid var gennemsejlings- farvandene Store-Bælt, Lille-Bælt og Samsø Bælt de mest udsatte steder, og hovedparten af flådens skibe befandt sig derfor i disse områder samt i Aarhusbugten. Senere blev det nødvendigt også at sende orlogsskibe til farvandet omkring Skagen-Frederikshavn og til Jyllands vestkyst, for at der de flest mulige steder kunne være skibe til rådighed til hurtig optræden i tilfælde af neutralitets- krænkelser.

Jeg må vist ganske kort gå ind på en nær- mere belysning af vilkårene dengang. Den 16. februar 1940 blev den tyske damper „Altmark“ angrebet af engelske torpedo- både inde i den norske fjord Jøssingfjorden.